Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 92. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ВІВТОРОК, 22-го КВІТНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. TUESDAY, APRIL 22, 1980 No. 92. VOL. LXXXVII.

ТРАВЕНЬ — МІСЯЦЬ СКВУ

Від декількох років українська громада у вільному світі переводить у місяці травні збірку на працю СКВУ. Така збірка буде переведена також і в цьому році.

Попередніми роками наша патріотична громада як на американському континенті, так і в інших частинах світу, де проживають українці, своїми щедрими пожертвами допомогла нашій громадській надбудові вести важливу й відповідальну роботу в обороні поневоленого українського народу та його права на повну державну незалежність.

Свою діяльність СКВУ мусить продовжувати й далі, бо неволя не скінчилася, русифікація України поглиблюється і нинішній окупантський режим в Україні шляхом безправ'я і терору намагається зламати національний дух української нації. Посиленою русифікацією, нищенням української духовости, української культури окупант старається перетворити український нарід на „совєтський народ".

Та мабуть найбільш переконливим доказом значення й живучости СКВУ є довга та безперервна, лайлива кампанія проти СКВУ, що її ведуть офіційні пресові та радіові органи СССР, і яка не припиняється. Такі, здавалося б, літературні органи, як „Літературна Україна", „Всесвіт", „Жовтень", „Перець" та багато інших республіканських і всесоюзних видань, не перестають містити напастливі пасквільні статті проти СКВУ.

Вельмишановні Пані й Панове!

З власного досвіду Ви знаєте, що кожна робота вимагає фінансової підтримки. Так само вся діяльність СКВУ вимагає значних фондів, головно тепер, коли інфляція значно обнизила вартість грошей.

Ми звертаємося до Вас, які в минулому мали вирозуміння для потреб СКВУ, щоб Ви й цього року прийшли з допомогою СКВУ. Хто ж, як не ми, має прийти з допомогою відповідними матеріяльними засобами нашій репрезентаційній світовій надбудові при виконуванні її відповідальних завдань?

Цього року ми хочемо далі продовжувати акцію за деколонізацію СССР — останньої колоніяльної імперії, — ми теж плянуємо поробити всі заходи за більше вживання української мови, як теж у цьому році будемо старатися реалізувати давніший плян тривалого відзначення голодової облоги України, відмічуючи 50-річчя цього нечуваного російсько-большевицького злочину.

Ми переконані, що наша Громада щиро відгукнеться на цей заклик СКВУ і зложить негайно відповідну пожертву через свої Крайові Установи, як УККА, КУК та інші, що є відповідальними за збіркові кампанії на Фонд СКВУ.

Щиро дякуємо [illegible] пожертву!

Президія

Секретаріяту Світового Конґресу Вільних Українців.

Представники патріярхального руху мали авдієнцію у Владики Любачівського

Філядельфія (УПТ). — Представники Українського Патріярхального Світового Об'єднання і заразом представники Українського Патріярхального Товариства в ЗСА, в особах д-ра Богдана Лончини і д-ра Володимира Пушкаря, відвідали в четвер, 10 квітня 1980 р., Владику Мирослава Любачівського, щоб привітати його на новому пості коадьютора Блаженнішого Патріярха Йосифа і при цьому переговорити важливі справи, що недавно сталися в УКЦеркві.

Представники УПСО й УПТ висловили свою підтримку Владиці Мирославові разом з проханням продовжувати лінію Патріярха Йосифа у справах помісности й визнання Ватиканом патріярхату УКЦ та тісно співпрацювати з ним. Обговорено теж справу скріплення єдности членів Синоду й потребу розв'язати деякі наболілі проблеми УКЦеркви.

Владика Любачівський висловив свою охоту й бажання працювати в напрямі помісности й єдности УКЦ. Авдієнція тривала одну годину і 20 хвилин. Представники попрощали Преосв. Владику коадьютора з глибокою вірою, що великі ідеї Слуги Божого Андрея, здійснювані Патріярхом Йосифом, знайдуть належне зрозуміння у майбутнього наслідника Патріярха Йосифа.

Пластові сеніори Тарнавські з Австралії відвідують Америку

(Л.В-а). — КУПО — Конференція Українських Пластових Організацій, наради якої відбулися з кінцем минулого тижня, 18, 19 і 20-го квітня, на Союзівці, в Керґонксоні, Н.Й., привабила не тільки чільних пластунів з Північної Америки, але й з далекої Австралії, з Мельбурну, як це є у випадку пластових активістів, голови Крайової Пластової Старшини Австралії пл. сен. Богдана Тарнавського та його дружини Богданни Ольги Тарнавської, з дому Конотопської, — вона також пластова сеніорка і голова Крайового Сеніорату в Австралії, — які в понеділок 14-го квітня відвідали Український Народний Союз і редакцію „Свободи", щоб розповісти нам в Америці про теплу і привітну країну свого поселення, а найбільше про невсипущу діяльність тепер уже чималої української громади Австралії, тридцятиліття перебування якої там якраз тепер минає.

Австралія, у відміну від країн Північної й Південної Америки, не мала давньої української еміґрації, і тому там склалися для українців цілком відмінні й своєрідні шляхи для розвитку громади, бо все треба було розпочинати самим і з початку, — інформують нас гості з Австралії. І тут виявилася у всій своїй потужності життєздатність українська, коли поруч з Церквами, культурницькими товариствами, молодечими організаціями й науковими інституціями, розвинулося бурхливо і фінансово-господарське українське життя.

Про це дуже компетентно розповідає знавець цієї справи, Богдан Тарнавський, який очолює українські кооперативи „Дністер", „Поступ" і „Одесу" в Мельбурні, при чому ці три кооперативи творять фінансову цілість, але існують у своїх трьох видозмінах, тому, що кожна займається дещо іншою фінансовою діяльністю: „Дністер" — це ощадностева, „Поступ" — це торговельна, подорожі, забезпечення чи навіть висилка пакунків на Україну, а „Одеса" — це будівельна (Закінґення на стор. 4)

АМЕРИКА ОХОРОНЯТИМЕ СВОЇ АМБАСАДИ І МАЙНО У ЗАГРОЖЕНИХ КРАЇНАХ

Вашінґтон. — Державний департамент ЗСА поробив вже заходи, щоб захоронити американські амбасади, майно і засекречені речі у загрожений країнах, зокрема на Близькому Сході і в центральноамериканських державах. У цій програмі першенство матимуть американські дипломати та їхні родини, які виставлені на особливу загрозу з боку терористичних груп, а навіть урядів у деяких країнах. Департамент намагається одержати в цьому році для цієї цілі 5,3 мільйона долярів, а в 1981 році — 35,8 мільйона для охорони бодай 15-ох дипломатичних станиць за кордоном. „Наше звернення знайшло дуже позитивний відгук в конгресових комісіях", — заявив Карль Д. Екермен, заступник секретаря для справ безпеки, кажучи, що Конґрес дуже зацікавлений безпекою американських дипломатів і американського майна за кордоном.

Як інформують уповноважені особи, Державний департамент уже поробив деякі заходи для захорони американських амбасад і персоналу, а окремі комісії студіюють інші можливості, як, наприклад, побудову спеціяльної кімнати для спалювання секретних документів у випадку нападу на амбасаду, побудови окремих вихідних тунелів, розпрацювання спеціяльної програми контролі товпи тощо.

Нова забезпеченева програма увійшла в життя від часу захоплення американської амбасади в Теграні „студентами", прихильниками теперішнього фактичного диктатора і релігійного фанатика Аятолли Хомейні, а також підпал у амбасаді ЗСА в Ісламбаді у Пакістані та в Тріполі в Лівії. „Раніше ми захороняли амбасади перед інфільтрацією терористичних груп, — заявив речник Державного департаменту, — сьогодні ми мусимо зосереджуватись на охороні перед юрбою, що її підтримують урядові чинники гостинних країн". Приклад з нападу на амбасаду ЗСА в Ісламбаді вказує, що приміщення і людей можна було охоронити, якщо б існували кращі охоронні можливості.

Охоронна програма Державного департаменту, — кажуть політичні спостерігачі, — знаходить позитивний відгук серед американського суспільства.

Канада зближається до вирішення статусу Квебеку

Оттава. — Минулого тижня в Канаді офіційно почалася кампанія до референдуму, що має відбутися 20 травня в провінції Квебек та має дати відповідь на запит теперішнього уряду провінції Квебек, зложеного з сепаратистів на чолі з прем'єром Рене Лєвеком: чи населення Квебеку дає мандат теперішньому урядові перевести розмови з рештою Канади в справі нового укладу відносин між двома народами — англійцями й французами. Англійці й французи творять величезну більшість канадців.

За цим лагідно зформульованим запитом криється багато глибший зміст. Зміст цей з'ясував генеральний губернатор на відкритті нового парляменту короткими словами: йдеться про те, чи ми втримаємо єдність Канади, а чи вона розпадеться.

Тижневик французькою мовою „Діманш Матен" перевів загальний опит, який дав такі цифри: „Так" — 41,2%, „Ні" — 40,9%, решта не рішені, або не дали відповіді. Якщо таке відношення голосів буде і в самому референдумі, тоді справа перерішена, бо провінційний уряд Рене Лєвека виразно прямує до поділу Канади на французьку й англійську частини.

Федеральний прем'єр Канади П'єр Трудо розпочав гостру кампанію проти мандату провінційному урядові почати запляновану ним акцію, називаючи цю акцію „дезінтеграцією" Канади.

Боротьба квебекських сепаратистів за відлучення від Канади не нова. В цій боротьбі була вже навіть вжита перед кількома роками така зброя, як терор. Між жертвами того терору квебекських сепаратистів був також один з міністрів попереднього уряду прем'єра Трудо. В останніх провінційних виборах в Квебеку виграла партія сепаратистів, очолена Рене Лєвеком, яка вела цілу передвиборчу кампанію під гаслом усамостійнення французького Квебеку.

Вимоги сепаратистів оперті на двох ділянках життя: духово-культурній і господарській. Сепаратисти твердять, що англомовна частина Канади відсуває французьку мову від належної їй ролі та не дає змоги розвивати французьку культуру, а з другого боку, що Квебек занадто використовує решта Канади економічно та що економічно усамостійнений він стоятиме значно краще.

КОРОТКІ ВІСТІ

РОНАЛД РЕҐЕН ДІСТАВ ВЕЛИКУ ПІДТРИМКУ, коли в неділю 20-го квітня, сенатор з Теннессі Говард Бейкер, сам донодавній кандидат на номінацію на президента, висловився за кандидатурою Реґена, даючи йому свій підпис з ентузіястичною оцінкою цього республіканського першуна. Того самого дня Реґен дістав теж підтримку від губернатора Огайо Джеймса А. Родса.

„ДЕНЬ ЗЕМЛІ" 80 СВЯТКУЄТЬСЯ в вівторок 22-го квітня, як продовження того хрестоностого походу за збереження чистим природного довкілля, яке розпочато першим „Днем Землі" в 1970 році, хоча сьогодні, десять років пізніше, вже нема того беззастережного ентузіязму й велетенських надій, що енвіронменталісти сподівалися декаду тому. Тепер вони стоять б обличчі труднощів, що збільшуються, і які дехто уважає „контрреволюцією", тобто протидією заходам наголошувати скрізь і всюди екологію, бо втручання уряду для її збереження і високі кошти для неї часто-густо перевищують користи від неї — кажуть представники приватного сектору.

КОНҐРЕСМЕН ДЖОН АНДЕРСОН, НЕ МАЮЧИ навіть мінімальних виглядів на номінацію Республіканської партії на пост президента ЗСА, задумує брати участь у виборах як незалежний кандидат, — твердять його найближчі співробітники і дорадники. Андерсон здобув дуже незначне число голосів і делеґатів у стейтових правиборах Республіканської партії, членам якої мабуть неспріємливі його ліберальні погляди.

ВНУТРІШНІ ЗАВОРУШЕННЯ В ІРАНІ ЗАГРОЖУЮТЬ ДЕРЖАВНИМ ПЕРЕВОРОТОМ

Садеґ Ґготбзадеґ, міністер закордонних справ Ірану.

Тегран. — Агенстро Парс повідомляє з Теграну по сутички й зудари між студентами й іншими лівими елементами прибрали такі розміри — в одному дні було около 350 ранених, — що пануюча Революційна Рада доручила закрити університет на два дні, а президент Боні-Садр перестеріг, це продовжування тих заворушень може створити атмосферу для державного перевороту. Сутички почалися на університеті в Теграні боротьбою між марксистськими групами федаєнів і радикальними релігійними муджагеденами. В дуже короткому часі сутички поширилися й на інші університетські осередки та на різні місцевини Ірану. Губернатор провінції Куразан почав переговори з студентами і лівими угрупуваннями, які беруть участь у сутичках.

Найгостріші сутички мали місце в Шираз, де поранено около 300 людей і щойно більше як по шести годинах поліції вдалося припинити бійки.

Зудари почалися після того, як групи муджагеденів, релігійних фанатиків, заатакували на університетах лівих федаєнів. Не зважаючи не те, що муджагеденів значно менше між студентами і між революційною молоддю, вони при підтимці чинників з-поза університетів завдали чималих ударів своїм противникам. Тоді й по другому боці вмішалися групи людей з-поза університетів, що поглибило конфлікт.

Рівнобіжно з тим загострилася боротьба з курдами. Недалеко Санадарку столиці Курдистану курди в важкому бою зупинили колюмну урядових військ і завдали їй чималих втрат. Інша група курдських партизан лівого напрямку заатакувала урядові війська в районі Саккізу, коли ті намагалися пробитися на північ і вийти з терену, де бої з партизанами тривають уже декілька днів.

Інші джерела подають про співпрацю між лівими студентськими угрупуваннями і курдськими самостійниками. Саме ця співпраця була поштовхом до наказу державної адміністрації, а слід за тим і університетських органів, лівим організаціям припинити всіляку політичну діяльність і самоліквідуватися. А коли ці накази й розпорядки не дали наслідків, почалися напади ісламських крайніх елементів на осередки федаєнів. Акцію муджагеденів підтримали Ісламська Республіканська Партія, очолена і ведена ісламським клером.

Державні чинники до тієї міри занепокоєні подіями і сутичками між різними революційними елементами, що президент Бані-Садр виступив публічно, закликаючи негайно припинити боротьбу, бо постає небезпека державного перевороту. В місцевій пресі Теграну появилася статті Бані-Садра, у якій він заявляє: „Якщо сили, які взяли участь в заворушеннях, не послухають законів і наказів, створиться атмосфера державного перевороту... Кожен мусить зрозуміти, що проблеми на лівому крилі не дадуться розвязати такими методами... це є контрреволюційне і загрожує дальшій долі революції".

Політична потужність Японії зростає

Токіо. — Таємниця господарських успіхів Японії лежить у першу чергу в динаміці приватних підприємців, а відтак в продуктивності і раціональному підході японських робітників і їхніх профспілок до питання підвишок заробітних платень, — твердять економічні аналітики.

Японські підприємці нестружено перечісують усі континенти й країни, щоб знайти місце для збуту своїх виробів, а японські робітники після гіркого досвіду з піднесенням заробітних платень на 33 процентів у 1974 році, які дуже швидко з'їла інфляція, цього року годяться на підвишку тільки около сім процентів не зважаючи на інфляцію. Коли це порівняти з американськими робітниками, то зразу видно велику різницю, яка опісля потягає за собою ще більше наслідки.

Щораз більше множаться голоси в Японії й поза нею про зріст ґльобальної відповідальности Японії у зв'язку з її економічним зростом. Останньо Кічі Міязава, колишній міністр закордонних справ, а тепер член японського парляменту, у своїй доповіді на форумі Трилятеральної комісії так сформулював це питання:

„Японія звикла користати з миру, який нам забезпечує американська охорона... щойно останнім часом ми усвідомляємо собі, що велика господарська потуга не може відхилюватися від політичної відповідальности".

Одначе з політичною відповідальністю іде самозрозуміла участь у вирішуванні проблем, за які приходиться відповідати. І тому в імені японських керівних кіл Міязава висловив застереження до американської практики, яку він охрестив „наперед дій, а опісля консультуйся".

МІЖНАРОДНИЙ МОНЕТАРНИЙ ФОНД, ДО ЯКОГО НАЛЕЖИТЬ ПОНАД 140 ДЕРЖАВ, а президентом якого є Роберт МекНамара, колишній секретар оборони в уряді покійного президента Кеннеді, усунув Тайван зі свого складу, щоб зробити місце червоному Китаєві. Всілякі заходи американських урядових чинників знайти якусь компромісову розв'язку не дали результату. МекНамара саме тепер перебуває в Китаї, де обговорює технічні деталі приступлення Китаю до Фонду та кредитові запотребування, які він матиме. Мінімальною квотою, якою вже може покористуватися Китай, є 550 мільйонів долярів. На більші позики треба окремої ухвали дирекції Фонду. Фонд дає позики країнам, які індустріялізуються, на побудову автових шляхів, залізниць, транспортових каналів, взагалі на технічно-господарське озброєння терену.

СССР — ЦЕ НАЙЯСКРАВІШИЙ ЗРАЗОК КОЛОНІЯЛІЗМУ І ФАШИЗМУ — ПИШУТЬ В'ЯЗНІ, ОБОРОНЯЮЧИ ОЛ. ТИХОГО

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — Серед документів, які потрапили на Захід, знаходиться „Відкритий лист" (з червня 1979 року) Групи сприяння виконанню Гелсінкських угод в місцях позбавлення волі в СССР, з табору Сосновка, Мордовської АССР. У складі Групи є: Б. Гаяускас, А. Ґінсбург, Е. Кузнєцов і українці: М. Руденко, Б. Ребрик, Д. Шумук.

На прикладі Олекси Тихого, важко хворого на рака, якому не лише відмовили необхідну медичну допомогу, але, визнавши за ним право на звільнення з ув'язнення за станом здоров'я, відмовили йому в цьому, оскільки він відмовився визнати себе винним, автори „Відкритого листа" змальовують жахливу практику нищення політв'язнів у таборах і тюрмах. За це вони винують не тільки таборову адміністрацію, але передусім керівництво Совєтського Союзу на чолі з Брежнєвим. — Вони перестрігають світову громадськість перед намаганням совєтської пропаганди обманути її. Ця пропаґанда, наголошуючи „успіхи" у виробництві, мовчить про ґеноцид проти інакодумців та цілих народів, що його Кремль систематично здійснює.

Олекса Тихий, 1927 року народження, учитель, вперше був засуджений в 1957 році за політичну діяльність на 7 років, які відбув в Мордовських таборах. Після звільнення в 1964 році йому не дозволили учителювати. Він працював деякий час пожежником, а опісля чорноробом в Донецькій області. В тому часі він часто звертався до властей і преси з домаганням регабілітувати його та критикував русифікаційну політику Москви в Україні. В 1976 році у нього під час обшуку знайшли працю про стан української мови в УССР. В листопаді 1976 року Тихий став членом Української Гельсінкської групи. Місяць пізніше під час обшуку КҐБ підкинуло йому стару німецьку рушницю, а 5-го лютого 1977 року його арештували. Він був засуджений разом з Руденком за статтею 62 КК УРСР ч. II на 10 років таборів суворого режиму і 5 років заслання.

Адреса його табору:
431120 Мордовская АССР
Зубово-Полянський район
пос. Сосновка, учр. ЖХ 385-1. Нижче подаємо повний текст „Відкритого листа":

„До всіх читачів радянських пропаґандивних видань, розповсюджуваних у вільному світі з метою ввести в оману широку громадськість та повалити й знащити свободи, що існують там.

Відправник: Група сприяння виконанню Гельсінкських угод в місцях позбавлення волі в СРСР, у складі Гаяускаса Б., Ґінсбурга А., Кузнєцова Е., Ребрика Б., Руденка М., Шумука Д.

Трагічні долі людей у будь-якому суспільстві викривають його недоліки, оголюючи приховані від поверхового погляду виразки й гнійники. Що може бути трагічніше за долю (Закінґення на стор. 4)

КОРОТКІ ВІСТІ

БАНІ-САДР, ПРЕЗИДЕНТ ІРАНУ, ПОГРОЖУЄ Японії, якщо вона також застосує господарські санкції проти Ірану. У своєму публічному виступі в Агваз він схвильовано заявив: „Якщо Японія прилучиться до господарських санкцій, то Іран не тільки припинить транспорти нафти до неї, але ще дещо більше вчинить." Що означає це „дещо більше" президент Бані-Садр не сказав.

ЯПОНСЬКА АВТОМОБІЛЕВА КОМПАНІЯ НІССАН, другий по величині продуцент авт в Японії, рішила приступити до побудови автомібілевого заводу в ЗСА. З 39 стейтів, які запропонували компанії відповідні терени для побудови виробничого комплексу і для адміністраційних дирекція компанії рішилася на район Великих озер, або в котромусь із південно-східніх стейтів Ніссан продукує популярні в ЗСА авта Датсун і невеликі вантажники.

СОВЄТСЬКИЙ УРЯД ЗАПРОПОНУВАВ ЗУСТРІЧ „на вершинах" канцлера Західньої Німеччина Гельмута Шмідта з Леонідом Брежнєвим. Канцлера Шмідта запрошено до Москви з тим щоб після, або між офіційними розмовами, він відбув поїздки до різних осередків СССР. Боннський уряд перед відповіддю Москві консультується зі своїми союзниками. Є це не перша цього роду пропозиція Москви. Кажуть, що цим разом, з огляду на загострене міжнародне положення, канцлер радий прийняти запрошення і поїхати до Москви.

КУВЕЙТ ОДИН З ГОЛОВНИХ АРАБСЬКИХ продуцентів, загострює умови контракту з відборцями нафтової ропи. В нових вимогах є: відборці мусять зректися права продавати ропу, кому вони хочуть, мають значну частину ропи транспортувати в нафтоналивних суднах Кувейту, будуть платити значну вищу, як дотепер, премію за ропу закуплену понад норму, Кувейт може відмовитися продавати їм ропу і передавати їх контракти іншим продуцентам. З американських компаній головним відборцем Кувейту є Ґолф.

БІЛЯ МОШЕЇ В ЛОНДОНІ НЕВІДОМІ ВБИВНИКИ застрілили 11-го квітня лівійського журналіста Мохаммеда Рамадана. М. Рамадан був ворогом лідера теперішнього режиму в Лівії полковника Кадафі. Дотеперішнє слідство вбивства вказує, що вбивниками були лівійці. Міжнародне поліційне бюро в Женеві пов'язує це вбивство з ліквідаційною акцією своїх ворогів, яку тепер переводить полк. Кадафі в Лівії і поза її кордонами.

ІНДІЙСЬКИЙ УРЯД ІНДІРИ ҐАНДІ знаціоналізував шість найбільших банків в Індії. Декрет про це підписав президент Санджіва Редді. В банкових колах припускають, що це мабуть є початок ширшої акції націоналізації банків, метою якої є взяти під державну контролю кредитову і банкову політику.

В ПЕРЕСТРІЛЦІ З ХРИСТИЯНСЬКОЮ МІЛІЦІЄЮ в Ливані загинув ірляндський вояк, член формації ОН, яка хоронить кордонних переходів до Ізраїлю і наглядає за безпекою в південному Ливані.

В КИТАЇ НАЙМЕНОВАНО ДВОХ ЗАСТУПНИКІВ прем'єр-міністра Гуа Ґуофенга. Одним з них є Зає Зіянг, який, як передбачають деякі обсерватори китайської сцени передбачений на наступника Гуа Ґуофенга на пості прем'єра.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily exept Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Настрої і політика

Політика не може керуватися настроями, тільки холодною, розумовою аналізою фактів і розумовими висновками. Однак події у країні та в широкому світі стосуються безпосередньо чи посередньо життя всіх громадян, цілого народу, тому люди ними цікавляться, стежать за ними і реагують на них так, як їм у першу чергу наказують їхні настрої, їхні симпатії-антипатії, їхній особистий підхід до явищ і осіб. А настрої змінливі і, буває, навіть дуже химерні. Проте, настрої в суспільстві складаються на загальну громадську думку, на публічну опінію. І кожний політичний провід, кожний державний уряд мусить рахуватися з настроями у рідному суспільстві, бо в епосі новітньої демократії рішає суспільство, рішає нарід, — він може помилятися, але він у загальних тайних і безпосередніх виборах має вирішальний голос.

Все це можна тепер перевіряти майже щоденно: як то часто зміняються настрої в американському суспільстві і які то події в цій країні та в широкому світі мають вплив на формування отих настроїв. Громадську думку в кожному народі формує головно преса, та взагалі засоби інформації, зокрема радіо і телебачення. Цікавлячись і перевіряючи кожночасно громадську думку, раз-у-раз переводять опити спеціяльні професійні опитові бюра (в Америці — найвидатніші Ґелопа і Гарріса) та окремі часописи й організації. І ось ще який рік тому всі ті опити виявили, що демократичний сенатор із стейту Массачусетс Едвард Кеннеді втішається в американському суспільстві, в якому більшість становлять демократи, чаром свого прізвища, заслугами свого батька і своїх трьох старших братів, з яких один згинув у Другій світовій війні, як летун, — другий був президентом і згинув з рук вбивника, третій так само був убитий, як сенатор і кандидат на президента. Алеж під час виборчої кампанії так звані партійні стейтові кокуси і правибори дали перевагу не сенаторові Кеннеді, а президентові Картерові. Безумовно, допомогли у цьому Президентові несподівані кризи в Ірані й Афганістані, які продиктували американському суспільству стати солідарно за своїм Урядом. Коли ж усі миролюбні заходи Президента не довели ані до звільнення 53-ох „закладників", ані до відкликання з Афганістану совєтських військ і рішучі гострі вислови Президента повисли в повітрі, — настрої у користь Президента погіршилися, зате зросли у користь республіканського кандидата, колишнього каліфорнійського губернатора Роналда Рігена. Кілька днів тому можна було вичитати, що, згідно з опитами опитової агенції Гарріса, коли б нині були президентські вибори, то виграв би не Джіммі Картер, а Роналд Ріген. Тепер же чуємо від виборчих аритметиків, що коли поруч з офіційними кандидатами Демократичної і Республіканської партій кандидуватиме також, як „незалежний", ліберальний республіканець зі стейту Іллиной, конгресмен Джон Ендерсон, то він відтягне більше голосів від демократичного, як республіканського кандидата і тоді переможе Роналд Ріген.

Але це тільки такі нинішні настрої. Невідомо, як далі покотяться події: чи і які висліди дасть плянована американцями бльокада Ірану, — чи і як успішним буде бойкот московської Олімпіяди літом цього року, — як будуть поводитися Совєти в Афганістані й інших частинах світу, як виглядатиме образ ізраїльсько-арабських відносин, бож обіцяна Ізраїлем автономія поверх одному мільйонові палестинців стоїть все ще під знаком запиту. Однаково ізраїльський уряд Бегіна не квапиться її давати, як і арабський світ відкидає її в такій куцій формі, як її запропонував Бегін. І тому й настрої в американському суспільстві будуть мінятися з ходом усіх отих подій, бо люди реагують негайно на всі події і в цій реакції почування грають інколи більшу ролю, як тверезий розум.

Але й у цьому вартість демократії. Вона не була і не є доконалою, але вона тривка, бо виключає диктатуру, яка залежна від однієї особи, або від олігархії, від гуртка, що захопив владу і всіма засобами старається зберегти її — засобами обману, насильства, терору. Американська демократія має чимало хиб — вказати б тільки на неначе традиційне суперництво між Капітолем і Білим Домом, — на еґоїзм робітничих спілок, на сенсаціонізм засобів інформації. Але й кожна з тих хиб має своє виправдання і свої також добрі сторінки. І найкращою, найсильнішою сторінкою демократії є здоровий інстинкт патріотичного народу.

Лев Казанівський

ЗАЛЕҐАЛІЗУВАННЯ ЕТНІЧНОГО ФАКТОРА В ЗСА

Етнічні групи, головно европейські відограли велику ролю у житті нашої країни. Так воно склалося, що обличчя нашої країни виступає лише в протестантсько-англосакському виді, знаному популярно як „ВАСП". З етнічних груп єдина ірляндська здобула собі відповідне визнання і значення. Деякі етнічні групи, як, наприклад, німецька і скандинавських народів, ступнево зливалися із ВАСП-ом і після Другої світової війни майже зникли як самостійні етнічні групи. Вихідці з південної Европи та їхні нащадки (італійці, греки і т. п) затримали свій етнічний характер, але і їхня роля в порівнянні з ВАСП-ом — невелика. Але найгірше стоїть справа слов'янських етнічних груп, хоча вони чисельно переважають так ірляндську, як і південноевропейські групи. З-поміж слов'янських груп найчисленнішою є без сумніву польська група, але вона не має ні значення ні впливу — відповідних до її величини. Слов'янські групи залишаються громадянами другої, а то й дуже часто і третьої кляси.

Повоєнні роки — зокрема шістдесяті — були свідками т. зв. „визволення меншин" у ЗСА. Це групи муринська і латинська (пуерторікансько-мехіканська), завдяки наполегливим акціям добилися повного визнання у федеральному законодавстві та у федеральних і стейтових адміністраціях.

Політика естаблішменту ЗСА — ВАС-у — у відношенні до етнічних груп — невирівняна. З одного боку йде послідовне намагання повної асиміляції під кутом повного злиття у перетоплюючий казан, невизнання етнічних потреб взагалі, — а з другого боку — головно у виборчий час — спритні політики послуговуються етнічними кличами для добування виборчих голосів; але, як правило, після виборів забувають про існування і потреби етнічних груп. У 1975 році президент Форд створив навіть пост „Президентського дорадника для етнічних справ" і це саме повторив президент Картер при кінці 1979 року. Але цей пост не є залеґалізований, не має визнання у федеральному законодавстві. Цей пост створює президент на основі свого власного розсуду, головно з виборчих міркувань. Конґрес ЗСА старанно уникає у своїх законодатних акціях і згадки про „етніків".

На тлі такої невеселої ситуації можна зрозуміти вагоме внесення Мері Роз Оскар, конґресменки з Огайо, в справі зміни федерального закону „Старших американців" з 1965 року. Цей закон регулює усі справи опіки та допомоги емеритів-сеньйорів у ЗСА. Суттю проєкту конґресменки Оакар, внесеного до Конґресу під: ГР. НО: 6150 14-го грудня 1979 року, є підкреслення потреб етнічних сеньйорів через створення при місцевих аґенціях обслуги сеньйорів етнічних референтів — працівників, які розуміють рідну мову „етніків"-сеньйорів, які живуть на території дії тих аґенцій. Це відноситься головно до дільниць великих міст, як, наприклад, Ню Йорк, Філядельфія, Чікаґо, Клівленд і т. д., де живуть компактно українці, поляки, італійці і інші етнічні групи.

Поминаючи практичну сторінку цього проєкту — полегш для сеньйорів, які недосконало володіють англійською мовою, — цей проєкт має ще велике принципове значення. Оце вперше в історії законодавства ЗСА мало б бути законно стверджено залеґалізовано — факт існування етнічних груп і їх специфічних потреб. При цьому неважливо, що цей проєкт заторкує лише сектор етнічного населення: пенсіонерів-сеньйорів. Це буде початок, за яким можна буде вести і дальші акції, як, наприклад, федеральної допомоги для суботніх чи недільних етнічних шкіл, для етнічної преси, культурних і наукових установ тощо. Тому проєкт закону ч. 6150, внесений конґресменкою Оакар, матиме далекойдуче значення, коли стане законом, конкретно коли його схвалять Палата Репрезентантів і Сенат, а Президент підпише. А до цього далекий і тяжкий шлях.

Заведеним порядком проєкт закону ч. 6150 внесено до конґресової Комісії освіти і праці, а звідти до під-Комісії людських засобів. Там він може пролежати і до кінця каденції 96-го Конґресу і... загинути, — коли ним не зацікавляться заінтересовані етнічні групи і не поведуть ударної акції натиску на конґресменів і сенаторів, щоб вони підтримали проєкт закону конґресменки Оакар та поставили його на обговорення та схвалення на пленумах Конґресу. Ту акцію треба розвинути по усіх осередках, де живуть етнічні групи, і вона мусить проходити так шляхом особистих контактів з конґресменами і сенаторами даних осередків, як і масового збирання підписів під петиціями, спрямованими на адресу: 1.) Конґресменки Оакар, 2) голови підкомісії і сенаторів. Ми мусимо допильнувати, щоб проєкт цього закону не лише вийшов з Комісії і був внесений під голосування пленуму, але щоб був схвалений більшістю голосів у Палаті

(Закінчення на стор. 3)

Микола Бараболяк

САВДІЙСЬКА АРАБІЯ НА ЧЕРЗІ?

(2)

II

Король — уряд — конституція

1. Ібн Савд був творцем савдійської держави і до його смерти беззастережним авторитетом. В особі монарха поєднуються ролі: а) Король є головним шейхом. Як згадано вище, Ібн Савд об'єднав воюючі пустельні племена, не так заступаючи традиційні зв'язки новими, а радше пов'язуючи сітку дотеперішніх племінних льояльностей і зв'язків своєю особою.

Соціяльна структура в Савді Арабії спирається на льояльності членів родини до голови ширшої родини (головує все найстарший у родині чи роді), відтак на льояльності голови роду до шейха племени, і того з черги — до шейха матірнього племени. Ібн Савд поставив себе на вершок піраміди, як „головного" шейха.

Роля короля як головного шейха проявляється між іншим у тому, що кожний бедуїн, який уважає себе покривдженим рішенням нижчого шейха, має відкриті двері до королівської палати представити скаргу безпосередньо королеві — як верховному голові племінної організації. Король в означені дні вислухує жалі підданих і рішає справи. На ці послухання призначений один день у тижні.

Тут треба завважити, що шейхи, нижчі і вищі, не є якимись автократами. Всі рішення виносяться на відкритих зборах громади (зглядно шейхів нижчої ранґи), нема голосування, дискусія йде доти, доки президіюючий голова (шейх) дійде до висновку, що рада дійшла до порозуміння. Тоді він реасумує консенсус, приявних, видаючи рішення. (На тому ж принципі переводиться і судочинство, з тією завваго́ю, що в тому суспільстві нема чіткої різниці між судовими адміністративними і леґіслятивними діями.

б) Король є лідером віруючих — Імамом. Ідентичність держави і релігійної спільноти виявляється в усіх видах громадського політичного і релігійного сектора. Вірні ісламові араби поділені нині на багато держав як Ірак, Сирія, Йорданія. Король савдійський не є, отже, духовним лідером усіх арабських мусулманів. Але тому, що він є протектором святих місць — Мекки і Медини — він вибивається на перше місце як духовний лідер „воюючої церкви". В тому характері духового провідника він мусить особливо настійливо побиватись за повернення арабам контролі другого після Мекко святого місця мусулманів „святині скелі" і „аль-Акса мошеї" над „стіною плачу" в Єрусалимі, які від 1967 є під ізраїльською окупацією.

в) Врешті, король є монархом. В тому характері він є головою держави і „уряду" та символізує єдність нації. Але чи можна говорити тут про „націю"? Король репрезентує на ділі дуже крихку єдність соціяльних груп. В ролі короля він є радше медіятором інтересів соціяльних дуже незгармонізованих верств, у чому небезпека цілої системи.

2. Уряд і є, і його нема, залежно від того, які критерії прийняти для концепту „уряд". Доки жив король „батько", Ібн Савд, не було сумнівів, що він був на сто відсотків „урядом". Але в міру того, як його „держава" кріпшала, поширювалася теж коло діяння влади і треба було когось, хто зайнявся б такими проблемами, як бюджет, адміністрація, плянування, міжнародні договори. І король видав перед смертю в 1953 році декрет, що твориться „Рада Міністрів". Ця Рада подібна в дечому своїми функціями до президентського кабінету в ЗСА. Президент і віцепрезидент Ради Міністрів є підзвітними прямо королеві. Але, з другого боку, ця Рада має досить широкі преро́ґативи, бо нема ніякого законодавчого і адміністративного органу, крім короля, і Рада з конечности є єдиним політично-творчим чинником.

3. Країна не має ніякого „основного закону" — конституції. Найвищим законом є Коран. На вченні Корану спирається „Шаріє" — право, яке реґулює такі стосунки, як подружжя, контракти, кримінальні злочини, — словом, те, що охоплюємо терміном „цивільне" і „карне" право. Тільки для „модерних" справ, як банкові трансакції, безпека, реґулювання вуличного руху, конечно було видати модерні приписи. Такі приписи стосуються головно міського життя.

Одна заввага: в Ірані Хомейні і його мулли є єдиними носіями „правовости". В Савдійській Арабії останнє слово в справах законодавства має теж „Улями", релігійний чинник. Мулли з Великим „Муфті" на чолі цензурують усі рішення і „закони" з точки зору їх згідности з Кораном. Вони мають контролю і над поведінкою ніби автократичного короля. Коли покійний король Савд — найстарший син Ібн Савда — почав дещо „гуляти", Великий Муфті видав 1964 року „фатву", де сказано, що

(Закінчення на стор. 3)

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редагує інж. Лев Яцкевич

АВТОМОБІЛЬНІ МЕТАМОРФОЗИ

Метаморфоз у житті автомобіля було досі три: парова, електрична і бензинова. Ця остання тривала найдовше, бож в 1985 році вона відзначиме свій 100-річний ювілей. Перший бензиновий автомобіль спорудили в Німеччині (1885), незалежно від себе, інж. Ґотліб Даймлєр та механік Карло Бенц. Але духовим винахідником цього популярного сьогодні засобу льокомоції, слід вважати інж. Ґустава Отта, що в 1878 році в містечку Дойд у Німеччині винайшов 4-тактовий рушій внутрішнього згоряння, з погоном на пальний газ, що став прародичем усіх автомобільних, бензинових рушіїв.

У паровій машині, пальне згоряє у казані, поза циліндром парового рушія. У рушії внутрішнього згоріння, пальне згоряє у нутрі циліндра рушія, і звідсіля, його назва.

Сьогодні на наших очах проходить четверта Дізелева автомобільна метаморфоза. Рушій Дізеля, так само, як бензиновий рушій Отта, належить до родини рушіїв внутрішнього згоряння, але має від 25-30 відсотків кращу економію пального за бензиновий рушій, і в тому його велика перевага над бензиновим рушієм. Крім цього він вимагає менше обслуг та направ з приводу відсутности карбюратора та електричної запальної системи.

Різниця економії пального обох рушіїв основується на вищій компресії в Дізелі та кращій суміші й розпаленні пального.

У бензиновім рушії, толок насмоктує суміш повітря і пари бензини, що твориться поза циліндром у карбюраторі. Під час такту компресії, толок стискає цю суміш у циліндрі рушія та підвищує її температуру до 450° Ф. У тому моменті електрична свічка запалює її та доводить до експльозії й згоряння.

У Дізелевім рушії, толок насмоктує до циліндра чисте повітря та стискає його до температури 1,000° Ф. У те гаряче повітря струменева помпа впорскує розпилену на дрібненькі краплини олію, що згоряє рівномірно експльозійним вогнем.

Сьогодні, з приводу нестачі пального та його високої ціни, цілий цивілізований світ, продумує над можливостями обмеження його вжитку, або заступлення іншими родами енерґії. У ЗСА, де кількість автомобілів перейшла цифру 100 мільйонів, уряд видав закон, спрямований до фабрикантів автомобілів, про підвищення економії пального. Цей закон здійснюється постепенно, зменшенням тягару і розмірів самоходів та, частково заміною бензинового рушія, рушієм Дізеля.

Першою американською фірмою, що випустила на ринок Дізелеві автомобілі, була фірма Дженерал Моторс у Кадиллаку „Севіллі" та Олдсмобілі. Цього року Дізелеві рушії заінстальовують також в моделях „Катлесс суприм". Згідно з інформаціями, в 1980 році фірма „Бюйк" заінсталює Дізелеві рушії в моделі „Електра". На жаль, ЗСА, що завжди стояли в перших рядах поступу в кожній ділянці технології, тим разом залишилися позаду Німеччини та Франції.

Перший Дізелевий автомобіль впровадила німецька фірма „Морцедес Бенц" у 60-их роках, цебто майже 25 літ тому. Маю тут на думці особові автомобілі, бо вантажні Дізелеві автомобілі їздять по шосе світу вже понад 50 років.

Перший особовий Дізелевий автомобіль фірми „Мерцедес Бенц", мав 4-цилідровий рушій з автоматичною трансмісією; видайність пального дорівнювалася 28миль на ґальон, а його ціна — 10,000 долярів.

Слідом за „Мерцедесом" пішла французька фірма „Пужо" що в 1974 році випродукувала 4-циліндровий Дізелевий автомобіль „Пужо 504" та перший у світі Дізелевий „Стейшенваґон". Цей віз на пробнім переїзді, поміж містами Льос Анджелес та Бостоном (3,077 миль), осягнув 37,3 миль на ґальон пального при скорости їзди 40-60 миль на годину.

У відповідь на появу „Пужо-504", фірма „Мерцедес-Бенц" випустила на ринок новий модель Дізелевого автомобіля, 5-циліндровий „Мерцедес 300 Д". Цей віз, в їзді по місті робить 22 милі на ґальон та коштує, з усіми додатками (автоматична трансмісія, силове стернування і гальмування та повітрохолодження) 13,582 доляри, цебто, приблизно, стільки, що малий Кадиллак-Сивілл".

У 1977 році фірма Фольксваґен випустила на ринок Дізелеві „Реббити". Сьогодні ті вози дуже популярні і дуже важко їх купити. Під час пробної їзди, на відстані 50,000 миль під стислою контролею ЕПА (Ассоціяція енергетичного забруднення довкілля), він зробив 46 миль на ґальон пального, побивши всі доцьогочасні рекорди! Включно зі сильнішою батерією та всіми Дізелевими додатками, тягар Дізелевого „Реббита" тільки на 34 фунти більший за тягар його бензинового побратима.

Практично, між Дізелевим та бензиновим автомобілем немає жадної різниці. Коли запустити, наприклад „Мерцедес 300 Д", слід зaждати декілька хвилин, поки не погасне жовте світло остороги, що жарові свічки для підгрівання повітря „при старті" вже гарячі. Їзда автомобілем Дізеля вимагає троги „сильнішої" ноги, але раз, автомобіль на повній ході, не відчувається жадної різниці між Дізелевим та бензиновим возом.

Деякі познаки вказують на те, що Дізелевий рушій, в найближчій майбутності займе місце бензинових рушіїв в автомобільній індустрії.

Це вимагатиме великого вкладу грошей при зміні всіх доцьогочасних моделів та переставлення фабрик бензинових рушіїв на продукцію Дізелевих моторів. Але на довгу мету — це єдиний, радикальний шлях зменшити зужиття пального та добитися до його 30 відсотків ощадности, цебто приблизно стільки само, що виносить імпорт нафти до Америки з Арабських країн, який став джерелом енерґетичної кризи та інфляції американського доляра. Футурологи передбачають в XXI сторіччі новий тип автомобіля, що попливе понад землею на повітряній подушці, а його рухом керуватиме не автоводій, а радарний пристрій, пов'язаний з комп'ютором, в якому буде запрограмована кожна подорож автомобіля.

ЖАН-ПОЛЬ САТР, ВІДОМИЙ ФРАНЦУЗЬКИЙ філософ і письменник та творець філософії екзистенціялізму, помер у Парижі, Франція, у вівторок, 15-го квітня, на 75-му році життя. Не зважаючи на його ліві погляди, Сатра уважали одним із передових інтелектуалістів Франції, а його ідеї мали політичний вплив на інших філософів і письменників у післявоєнних роках. Індивідуаліст в особистому житті, Сартр в останніх роках вагався поміж московським комунізмом та маоїзмом.

Слава Рубель

ПЛАСТ В АВСТРАЛІЇ

Закінчення Другої світової війни та масовий виїзд українців на еміграцію, започаткували новий етап в історії пластового руху. Пластовий конгрес в Ашафенбурзі визнає переїзд до нових країн поселення як новий етап „Мандрівки до Великої Мети".

Перші пластуни прибули до Австралії в 1948 році. Вони поселилися у різних місцевостях, де почали творити перші пластові з'єднання під проводом старших товаришів.

Головна Пластова Старшина уповноважила пл. сен. Романа Олесницького перебрати провід та наладнати організаційну систему. Під його проводом почали творитися перші пластові осередки в провінції Південної Австралії, Вікторії та Нового Південного Велсу.

Перший Крайовий З'їзд, на якому були заступлені Аделаїда, Мельбурн і Сідней, був скликаний у Сіднею в 1951 році. В 1953 р. відбулася перша зустріч старшого пластунства у Сіднею в 1951 році. В 1953 р. відбулася перша зустріч старшого пластунства для перевірки стану УСП та заплянування діяльности.

З огляду на те, що члени пластового сеніорату були зайняті громадською працею, весь тягар виховної праці в УПН і УПЮ виконувало старше пластунство. Не зважаючи на проблеми щоденного життя — праця, а вечорами студії, вони знаходили час, та — мали велике почуття обов'язку супроти організації, в якій виховувалися, взяти на себе відповідальні пости виховників, щоб дальше продовжувати пластову ідею.

Клад Пластунів Сеніорів відіграв визначну ролю у житті української громади в Австралії. Вони не тільки займали провідні становища в різних галузях громадського життя, але у великій мірі були ініціяторами та основниками в розбудові нової громади.

У нових умовах життя Пласт поставив собі за завдання створити для молоді українське середовище, защепити любов та зрозуміння до українських справ та створити в них почуття гордости з минулого їхніх батьків.

Знаючи велику виховну вартість таборів для молоді, проводи станиць доклали всіх зусиль, щоби започаткувати таборові акції. Перші табори були виявом акції окремих груп пластунів, але в 1953 році почалися уже систематичні табори. Маленькі табори, які почали свою традицію із десяткою новаків чи юнаків сьогодні є постійною подією у житті Пласту в кожному стейті Австралії, де участь бере понад 200 пластунів і пластунок на своїх таборових площах.

До визначних успіхів треба зарахувати Ювілейну Пластову Зустріч, яка відбулася з нагоди 45-ліття існування Пласту в 1957 році у Севілі біля Мельбурну.

У зустрічі взяли участь пластуни з цілої Австралії, що свідчило, що пластова організація росте і розвивається.

У 1959 році з доручення ГПБ пластова група репрезентувала Пласт на Х-му скавтському Джемборі на Філіппінах під проводом пл. сен. Євгена Барановського. Їхнім завданням було задемонструвати, що незалежно від комуністичного поневолення українська молодь почуває себе членом світового братерства. Іншим їхнім завданням було познайомити молодь цілого світу з Україною, її культурою та стримліннями. Для цього в своєму таборі вони влаштували виставки вишивок, різьби і кераміки, яка в Манілі втішалася надзвичайною популярністю. До місцевого університету та бібліотек передано ряд чужомовних публікацій про Україну. Делеґація брала участь в радіо та телевізійних передачах і дала ряд інтерв'ю кореспондентам часописів.

У 1962 році на „Соколі" у Вікторії понад 600 пластунів взяло участь у ювілейному святкуванні 50-ліття Пласту. Це була річниця першої пластової присяги, яку прийняв пл. сен. Олександер Тисовський від учасників пластового гуртка при Академічній гімназії у Львові.

Для української спільноти, яка численно прибула приглядатися надзвичайним подіям та осягам Пласту, ця зустріч засвідчувала про ріст і силу та незмінність ідеї пластового руху за 50 років.

Сивоволосі сеніори зі своїми дітьми і внуками та молоді подружжя з маленькими дітьми підкреслювали свою приналежність до Великої Пластової Родини.

Ще добре не осівши на новій землі, бо заледве проживши п'ять років в Інґлеборні, біля Сіднею над річкою Джорджес закуплено таборову площу „Холодний Яр" (1952). Друга оселя — це „Сокіл" біля Мельбурну, Вікторія (1960 р.), яка знаходиться серед лісів, а з цим дає можливість переводити прогулянки та теренові гри. Площа має 130 акрів землі. Оселя „Сокіл" є добре запланована і гарно розбудована. Вона має усі потрібні устаткування зв'язані з таборуванням, включно з великим басейном. Плянуванням і розбудовою табору занялися архітекти пл. сен. Оріон Венгринович та інж. О. Дроздовський, довголітній голова Пластприяту в Мельбурні.

В 1963 р. в присутності громадянства тут відбулося величаве відкриття пам'ятника Тараса Г. Шевченка. Це перший пам'ятник на австралійській землі.

Третя оселя „Бескид", недалеко Аделаїди, яка знаходиться серед горбків, має потрібні устаткування, включно з колибами для юнацтва і басейном до плавання.

Разом із пластовим проводом Пластприят у великій мірі причинився до розбудови пластових осель і то не тільки щедрою фінансовою допомогою, але жертвенною безкорисною працею та великим зрозумінням для потреб і виховної праці Пласту, в чому вповні його піддержує.

Сьогодні Пласт діє в 5-ох осередках: Аделаїда, Брізбейн, Камбера, Мельбурн і Сідней. Щодо чисельного стану, то він є на третьому місці по ЗСА і Канаді. Провід Крайової Пластової Старшини знаходиться в Мельбурні, головою якого є пл. сен. Богдан Тарнавський. Пласт в Австралії тісно співпрацює з іншими молодіжними організаціями, бере активну участь в церковному житті та втішається великою популярністю серед громади.

На американському континенті ми вперше стрінулися з групою пластунів з Австралії на Міжкрайовій Пластовій Зустрічі 1972 року на „Вовчій Тропі". Це були незабутні переживання. Наше юнацтво з цікавістю приглядалося друзям, які приїхали з далекої країни, і які на своїх хустках мали вигаптованого кангура. А дружба — це одна з ціх пластуна і тут вона ще більше скріпилася.

У 1978 році в більшому числі ми стрінулися на МПЗ в Альберті, Канада.

Далека віддаль і океан перестали бути перешкодою. Кожного року стрічаємо когось з Австралії та і з нашого континенту їдуть, щоб оглянути „дивний край", бож як співає Бурлацький курінь:

Нас не злякає лявіна
Ані Сагари піски,
Море нам по коліна,
А Міссіссіппі по кістки.

ЧЕСЬКИЙ УРЯД ПРОГНАВ З ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНИ англійського вченого, Антона Кенні, керівника філософічного відділу коледжу Беліоль при Оксфордському університеті за те, що той мав доповідь на філософічні теми в приватному мешканні чеського дисидента, відомого філософа Юліюся Томіна.

ГОНҐ КОНҐ ПРОЦВІТАЄ НА ПОШИРЕННІ торгівлі з Китаєм. В 1978 році експорт товарів випродукованих в Гонґ Конґу, до Китаю був на 58 мільйонів дол., а 1979 зріс на 594 відсотки до суми 383 мільйони. Імпорт товарів з Китаю до Гонґ Конґу 1974 року був на1,2 більйона долярів, а 1979 зріс до 3,026 більйонів долярів. А до цього дійшло ще товарів, які були реекспортовані через Гонґ Конґ, на 1,103 більйона дол.

ЗАЛЕҐАЛІЗУВАННЯ...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

Репрезентантів і в Сенаті та підписаний Президентом.

Схвалення цього закону є для нас тепер дуже важливою справою, бож по схваленню його ми не лише матимемо своїх урядовців у всіх урядах, де полагоджують справи наших сеньйорів, але нам відкриється дорога до інших, корисних для української громади законів. Тому ми повинні використати всю нашу енерґію для акції переведення проєкту закону ч. 6 150 у життя.

А час не чекає. Коли до 3-го жовтня 1980 року повищий проєкт закону не піде під голосування в Конґресі, то він пропаде. Тоді хто зна, чи в майбутньому найдеться конґресмен, що хотів би внести такий самий проєкт закону в новому Конґресі!

На терені Чікаґо „Проєкт сеньйорів етнічних груп" уже зачав акцію збирання підписів та висилки петицій до конґресменів і сенаторів, щоб вони підтримали проєкт закону ч. 6 150. Досі ця акція увінчалася неабияким успіхом. Добровольці вспіли вже зібрати понад 1,000 підписів і вислати поверх 60 листів до наших конґресменів у справі піддержки проєкту закону ч. 6150.

ПОДЯКА

З нагоди моєї приміції, сердечно дякую Всч. оо. співслужителям: о. митр. Головінському, о. д-рові Біляничеві, о. Старухові, о. Кучмякові, всім Вірним, Знайомим і Незнайомим, Приятелям, Родині, які прийняли св. Причастя та за молитви в мойому намірені. Рівнож дякую за численні пожертви на Служби Божі, дарунки, ґратуляції та побажання.

Хай Всевишній всіх Вас винагородить сторицею.

о. мґр ВОЛОДИМИР ПЕЛЕХ

Українська Вільна Академія Наук у США
Комісія для вивчення й публікації спадщини Володимира Винниченка

26-27 квітня 1980 року
в залі УВАН, 208 Вест 100-та вул. у Ню Йорку
відбудеться

ДВОДЕННА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ
з нагоди **100-річчя від дня народження**

ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА
(27.УІІ. 1880 — 27.УІІ. 1980)

Перша сесія — субота, 26 квітня 1980, 2-га год. дня:

ЮРІЙ ШЕВЕЛЬОВ *(Президент УВАН)* — Відкриття конференції.
ІВАН ЛИСЯК-РУДНИЦЬКИЙ *(Альбертський університет, Канада)* — Суспільно-політичний світогляд В. Винниченка у світлі його публіцистичних писань.
РОМАН ІЛЬНИЦЬКИЙ *(УВАН У США, Ню Йорк)* — В. Винниченко, як політик доби Центральної Ради і Директорії.
ДАНИЛО СТРУК *(Торонтський університет)* — Винниченкова моральна ляборатopiя.
ВОЛОДИМИР СМИРНІВ *(МекМастер університет, Гемілтон, Канада)* — Технологічні передбачення В. Винниченка в романі „Соняшна машина".
ПЕТРО ОДАРЧЕНКО *(УВАН у США, Вашінґтон)* — В. Винниченко й українська студентська молодь 20-их років.
ОЛЕГ ФЕДИШИН *(Учений секретар УВАН)* — Керівник сесії.

Друга сесія — неділя, 27 квітня 1980, 2-га год. дня:

ТАРАС ГУНЧАК *(Ратґерський університет)* — В. Винниченко і С. Петлюра.
ГРИГОР ЛУЖНИЦЬКИЙ *(НТШ, Ню Йорк)* — Винниченкова драма і модерний театр О. Загарова у Львові.
БОГДАН РУБЧАК *(Іллінойський університет, Чікаґо)* — Винниченкова драма „Між двох сил" і „Патетична соната" М. Куліша.
ЛЕОНІД РУДНИЦЬКИЙ *(Ля Саль коледж, Філядельфія)* — Винниченко на німецькій сцені.
ДОМЕНІКО ДІ МАРКО *(Ля Саль коледж, Філядельфія)* — Емма Грамматіка і Володимир Винниченко (В. Винниченко на італійській сцені).
ВАЛЕРІЯН РЕВУЦЬКИЙ *(Університет Британської Колюмбії, Канада)* — Володимир Винниченко і Соммерсет Моем (Аналогії і спостереження).
ГРИГОРІЙ КОСТЮК *(Голова Винниченківської комісії УВАН)* — Закриття конференції.
ВАСИЛЬ ОМЕЛЬЧЕНКО *(Генеральний секретар УВАН)* — Керівник сесії.

Одночасно в тій же залі УВАН (206 Вест 100 вул. у Ню Йорку) відбуватиметься **виставка малярських і літературних творів В. Винниченка та деяких важливих архівних документів і фотографій з життя і діяльности письменника.**

Керівник виставки проф.-мистець ІРИНА ФЕДИШИН

ВИННИЧЕНКІВСЬКА КОМІСІЯ УВАН

64-ий Відділ СУА в Ню Йорку

Домівці СУА, 108 Друга Авеню, Ню Йорк, Н. Й.
Субота, 26-го квітня 1980 р., год. 5-та по пол.

ЗГАДАЙМО
МИКОЛУ ПОНЕДІЛКА

В ПРОГРАМІ:

Спомин про Миколу Понеділка .... УЛЯНА ЛЮБОВИЧ
Виїмки зі збірки „Говорить лише поле" .... МАРІЯ САВИЦЬКА
Голос Миколи Понеділка ...., На платівці

Членок СУА та Гостей щиро запрошує —

УПРАВА ВІДДІЛУ

Управа Т-ва Опіки над Дітьми й Молоддю „Рідна Школа" і Дирекція Школи Українознавства „Рідна Школа" у Філядельфії, Па.
повідомляють оцим, що
в суботу, 26-го квітня 1980 року
в приміщеннях Джуніор Менор Коледжу СС. Василіянок
Fox Chase Rd. and Forrest Avenue, JENKINTOWN, Pa.
відбудуться

СВЯТКУВАННЯ
ДЛЯ ВШАНУВАННЯ 30-ЛІТТЯ ІСНУВАННЯ ШКОЛИ УКРАЇНОЗНАВСТВА
„РІДНА ШКОЛА"
у Філядельфії, Па.

У програмі цих святкувань —

ЮВІЛЕЙНИЙ БЕНКЕТ І ЗАБАВА
Коктейл: 6-та год. веч.; Бенкет: 7-ма год. веч.; Забава: 9:30 год. веч.

Оркестра **„Червона Калина"** *з Ню Йорку*

- Квитки на Ювілейний Бенкет і Забаву: 25 дол. від особи, для шкільної молоді 15 дол. від особи.
- Замовлення на такі телефони у Філядельфії, Па.:

(215) 242-4692 (п. Нестор СУМ);
951-1095 (п. Мирослав Лабунька)
742-3625 (пані Тося Мельничук, під час дня до 5 по пол.)

Прохаємо Вельмишановних Учителів, колишніх і теперішніх, усіх бувших Учнів-Матурантів та їхніх Родичів взяти участь у цьому надзвичайному торжестві. Хай це буде загальна ювілейна зустріч для всіх тих, що кожної суботи на протязі багато років зустрічались у Школі Українознавства.

Ігор Шуст, *голова Управи Товариства*
Марія Одежинська, *директорка школи*
Мирослав Лабунька, *голова Ювілейного Комітету*

САВДІЙСЬКА АРАБІЯ...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

владу має перейняти кронпринц Фейзел. „Улема" не подала ніякого обґрунтовання тому рішенню. Королівська Фамілійна Рада слухняно здетронізувала Савда і посадила на престол Файзела.

Можна б це назвати „конституційними" обмеженнями королівської влади. Приклад показує, яку ролю грає в Арабії клир (духовенство) і „Рада Принців". Ця остання Рада вирішує, хто буде мати найвищу владу в державі. Не мав, отже, рації той, хто назвав Савдійську Арабію „фамілійним підприємством", яке має членство ОН?

Соціяльні умовини, урбанізація

Важко в газетній статті схарактеризувати так особливо зорганізоване суспільство, як народ арабського півострова. Скільки населення в країні? Його важко порахувати, бо на приблизно понад вісім мільйонів населення майже сім мільйонів — це номади. Вони зорганізовані в біля сотні племен. Бедуїн, той автохтон, має погорду для постійного поселення і дивиться з презирством на міста й індустріяльні центри, як Ріяд і Джидда, які розбудовуються. Але частина автохтонів спроквола покидає мандрівне життя. Є вже понад 2,000 селищ. Власність у них або комунальна, або індивідуальна. У перших земля вважається власністю племени і там працюють члени племени разом. Але є теж форма родинної власности. Селища є або племінні або „вольні". В перших влада перебуває в руках шейха і племінної ради. У других — діють уставлені центральною владою „адміністратори".

Коли б усе й далі так йшло, як вище сказано, можна б сподіватися, що ця система перетриває ще добрі десятки років. Але як у Ірані, індустріялізація і петродоляри підмивають стару племінну систему. Цим ерозійним фактором є робітник, як теж технократ в індустріяльних осередках. А що бедуїн-автохтон уважає, що фізична праця — це зайняття його негідне, більшість робітників — це зайди: палестинці, єменці, імігранти з Африки, всячина. Для них Коран не є джерелом духової інспірації, вони імпортують лібералізм, західні звичаї, горілку, порнографію й інші принади і „принади". Число цих зайд покищо невелике, мабуть, дещо понад мільйон, але це — активісти. Не без того, щоб не було між ними багато марксистів, а то й пропаґандистів Кремля.

Іде притишена боротьба проти шейхів, особливо тих, які в тій квазі-феодальній системі стали знечев'я, завдяки нафті, мільйонерами. Вони й живуть як мільйонери, інвестують потродоляри, купуючи хмародери і землю в Америці і на европейському континенті. Нафта приносить країні 90 мільярдів річно. Це більше, як країна має змогу продуктивно зужити на інвестиції вдома. Але Америка настоює, щоб Арабія продукувала більше і більше нафти, то вони це роблять, маючи надію, що ЗСА допоможуть їм відібрати від жидів їхнє святе місце в Єрусалимі, але й захистити їх від долі, яка спіткала Південний Ємен, їхнього сусіда на півдні, не згадуючи вже Ірану.

Тепер зробіть висновок: що порадили б ви проводові Савдійської Арабії? Чи залишити архаїчну соціяльну і політичну систему такою, як вона є, чи почати драстичні модернізаційні заходи? Чи почати „узахіднювати" арабське суспільство на лад шаха Ірану? Як зареаґував би і в Арабії мусулманський клир на такі заходи? Чи не прийшов би і тут до влади якийсь аятолла?

Як-не-як іранська революція — це дуже серйозне мементо для Арабії і цілого західнього світу. Якщо б в Арабії настав такий хаос, як в Ірані, це була б смертельна загроза для безпеки Заходу. Маю надію, що сучасні володарі нині країною „принци" і мулли, навчені іранською трагедією, зуміють запобігти такій евентуальності. Але підґрунтя для того, що в тій країні все може піти шкереберть, як у Ірані, таки існує. Коли б таке скоїлось, результатом соціяльних і політичних відносин в Арабії охоронить нас перед висновком, що це кремлівська затія, як дехто думав про Іран. Причиною було б насправді — нерозв'язання пекучих соціяльних проблем.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього, дня 12-го травня 1979 р., в Боффало, Н. Й. упокоївся в Бозі, на 71-му році життя наш найдорожчий Муж, Батько, Дідусь

св. п.
д-р мед. ІВАН МОСІЙЧУК

В днях нашого горя ми зазнали багато співчуття і допомоги від Рідних, Приятелів і Знайомих і за це складаємо Всім найсердечнішу подяку.

Дякуємо Лікарям і Персоналові шпиталя „Колюмбус" за дбайливе лікування та опіку і поміщення прізвища Покійного на меморіяльній таблиці заслужених лікарів.

Дякуємо о. Пароховi д-рові П. Івахову за уділення Св. Тайн.

Дякуємо Друзям, Співробітникам і Пацієнтам за квіти, листівки, подарки та відвідини Покійного в часі недуги.

Особливо дякуємо д-рові М. Сайкевичеві, інж. Б. Морозові, д-рові О. Андрушкові, інж. Ю. Потієнкові, п-ву Олексіям і Морозевичам за щоденні відвідини та Представникам О СУМА панам І. Дроздовському і А. Петришинові за пам'ятковий дар.

Наша сердечна подяка Всеч. о. Митратові П. Івахову за провід в похоронних відправах та глибокі змістом і зворушливі прощальні слова в церкві св. Миколая.

Дякуємо Всечеснішим Отцям Б. Остаповичу і Д. Лаптуті за співучасть у похоронах, п. В. Макухові абс. Богословської Академії у Львові за виконування функції дяка, а Членам хору „Бурлаки" за відспівання Панахиди.

Дякуємо любим Членам 9-го Відділу Ю. СУМА „Батурин" під проводом Булавного інж. І. Мороза за почесну стійку при домовині.

Сердечно дякуємо за винесення домовини ВШ. Колеґам Покійного — докторам: М. Грещишинові, С. Дорощакові, С. Мандзюкові, Т. Небожукові, Т. Праваковi, М. Сайкевичеві, Р. Топольницькому, а за прощальні слова над могилою д-рові М. Сайкевичеві від УЛТПА та інж. Б. Морозові від ОВФ.

Дякуємо щиро п. Т. Михаськову і Паням з ОЖ ОЧСУ і УЛТПА за підготовку тризни, мґ-рові М. Морозевичеві за провід тризною, а за прощальні слова д-рові М. Лозі від УККА, о. Б. Остаповичеві, ред. „Гомону України" В. Солоницi, інж. М. Барабашеві, мистцеві М. Борачкові від АДУК, п. Т. Михаськову від Українського Дому „Дніпро", та п. Нілі Стецьків.

Щира подяка директорові Укр. Радіопрограми п. В. Шарванові та дикторці п. І. Чмоловій за вітання Покійного під час недуги і зворушливі похоронні повідомлення.

Дякуємо Екзекутиві СУК „Провидіння" за поміщення теплої згадки в щоденнику „Америка", а місцевому Відділові за пожертву на Службу Божу.

Дякуємо Управам Відділів УККА, УЛТПА, ООЧСУ, ОЖ ОЧСУ і СУМА за квіти та посмертні повідомлення в пресі. Особлива подяка д-рові М. Лозі за чудові посмертні згадки в газетах „Свобода" і „Гомін України", Рідним, Друзям і Знайомим за участь в похоронах, квіти, пожертви на Служби Божі, на НТШ, Укр. Студії в Гарварді та на Фонд Оборони України.

Сердечне спасибі дорогим Паням: сваcі А. Пиcтрак, Н. Сайкевич, І. Шинар, Т. Потієнко, О. Морозевич, О. Чмолі, Г. Квартерук, п. Олексіям, д-рові А. Дякунові і п. М. Михаському за допомогу і пораду.

Дякуємо Друзям розсіяним по світі за співчутливі листи.

Власникам і співробітникам похоронного заведення *„Colonial Memorial Chapels", Inc.* наше признання за взірцеве переведення похорону.

Хай Господь винагородить всім Вам сторицею!

ЗИНОВІЯ — дружина
Д-р АСКОЛЬД і АЛЯ — син і невістка
ОРЕСТ і АНДРІЙ — внуки

ФУНДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Ukrainian Free University Foundation, Inc.
203 Second Ave.
New York, N. Y. 10003

з глибокою пошаною і вдячністю згадує світлу пам'ять Меценатів Української Науки, які у своїх завіщаннях залишили наступні записи на Фундацію Українського Вільного Університету (УВУ):

Св. п. мґр ОЛЕКСАНДЕР ПАШКО	$ 1.000.00
Св. п. ІВАН КОМАНДАНТ	$ 3.000.00
Св. п. ВАСИЛЬ ҐЕРИЧ	$10.000.00
Св. п. ОСИП ВОЗЬНИЙ	$ 2.411.00

Він залишив увесь свій дорібок на українські наукові й релігійні установи по рівній частині, а саме: Український Вільний Університет, Патріярший Фонд, Церква св. Юра і Академія св. Юра в Ню Йорку.

Тому Управа Фундації УВУ рішила на свойому засіданні створити постійний

СТИПЕНДІЙНИЙ ФОНД ім. сл. п. ОСИПА ВОЗЬНОГО

з якого що другий рік виплачуватиметься стипендію Його Імені.

ВІЧНА ЇМ ПАМ'ЯТЬ!

За Управу Фундації УВУ:

Проф. Петро Ґой, *голова* **Д-р Дмитро Боднарчук,** *секретар*
Д-р Ярослав Моцюк, *фінансовий*

ПОДЯКА

Щиро дякуємо панству

д-рові Богданові і пані Надії Масик

за пожертву в сумі 50.00 дол. на Український Музей в Ню Йорку, замість квітів на свіжу могилу несподівано померлого, в дні 14 січня цього року
нашого МУЖА, БАТЬКА І БРАТА

сл. п.
Д-ра РОСТИСЛАВА ВАСИЛИШИНА

ДРУЖИНА, ДІТИ І БРАТ

У глибокому смутку повідомляємо Родину і Знайомих, що 11-го квітня 1980 року, на 75-му році життя, упокоївся в Бозі

наш Найдорожчий
ЧОЛОВІК, ТАТО І ДІДО

бл. п.
КИРИЛО КАШУБА

нар. 11-го травня 1904 року.

ПОХОРОН відбувся 14-го квітня 1980 р. з української православної катедри св. Володимира у Чікаґо, Ілл. на цвинтар в Елмвуд, River Grove, Ill.

Горем прибиті:
дружина — МАРІЯ
сини:
ЮРІЙ (ІНА)
ВАЛЕНТИН (ТАНЯ)
донька — ВІРА (ІВАН) МАБЕЛҐЛОВ
і троє внуків

У глибокому смутку повідомляємо Рідню, Приятелів і Знайомих, що дня 3-го квітня 1980 року, у Балтімор, Мд., упокоївся в Бозі

наш Найдорожчий
ТАТО, ДІДО І ПРАДІДО
та учасник Визвольних Змагань

бл. п.
ПРОКІП НАДОЗІРНИЙ

на 85-му році життя.

ПОХОРОН відбувся дня 8-го квітня 1980 р. з церкви св. Михаїла в Балтімор, Мд., на цвинтар в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Про молитви за вічний спокій Його душі, просять прибиті горем:

МАРТА — дружина
ЕВГЕНІЯ БОБАК — дочка з чоловіком ЮРІЄМ і синами: РОСТИСЛАВОМ, РОМАНОМ і ТАРАСОМ
ОЛЬГА КОРЖ — дочка з чоловіком ВАСИЛЕМ і дітьми ІРИНОЮ та ЮРІЄМ
ВІКТОР — син з дружиною АРЕТОЮ та дочкою НАТАЛКОЮ
ОСИП — син зі сином ЮРІЄМ в Україні
ОЛЬГА ШМАГАЛА — внучка з чоловіком ЮРІЄМ і дітьми ВОЛОДИМИРОМ і ІРИНОЮ в Україні
Сестри, Брати і дальша Родина в Україні і в Польщі

Філядельфійський Комітет Оборони Національних і Людських Прав в Україні

запрошує Українське Громадянство на

ЗУСТРІЧ з АМБАСАДОРОМ
ДЖЕРОМ ДЖ. ШЕСТАКОМ

АМЕРИКАНСЬКИМ ПРЕДСТАВНИКОМ ДО КОМІСІЇ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ ПРИ ОН

Зустріч відбудеться **в неділю, 27-го квітня 1980 р., о год. 5-ій по пол.**
в приміщенні **бібліотеки Manor Junior College**
Fox Chase Rd., Forest Avenue, JENKINTOWN, Pa.

Амбасадор Дж. Шестак поділиться з присутніми враженнями, із перебігу Конференції в Женеві, на якій він виступав в обороні Української Церкви та українських політичних в'язнів.

УКРАЇНСЬКИЙ ДРАМАТИЧНИЙ АНСАМБЛЬ З ТОРОНТА „ЗАГРАВА"
поставить
Комедію на 4 дії Івана Тобілевича
„СУЄТА"
(БАТЬКИ І ДІТИ)

Неділя, 27 квітня 1980 р., о год. 4-ій по пол.
в залі Стайвезант Гай Скул в Ню Йорку
345 Е. 15-та вул. (між 1 і 2 Авеню)
Квитки: АРКА і ЕКО
Під патронатом Українського Конґресового Комітету Америки у Ню Йорку

Субота, 26 квітня 1980 р., о год. 6-ій веч.
в залі Олней Гай Скул у Філядельфії, Па.
Фронт і Данкенон вул.

Режисер — ЮРІЙ БЕЛЬСЬКИЙ

Пластові сеніори...

(Закінчення зі стор. 1)

кооператива. Тема про ці кооперативи була теж цікава для Головної Екзекутиви УНС, де панство Тарнавські відбули цікаву й корисну розмову для обох сторін з головними екзекутивними урядовцями: з головним предсідником д-ром Іваном Флисом, головним секретарем Володимиром Сохановим, головним касиром пані Уляною Дячук та головним організатором Василем Оріховським.

Сам Богдан Тарнавський вже давній австралієць, виїхавши до тієї країни-континенту відразу із скитальщини, після всіх переходів війни, — він був дивізійником,-та таборів переміщених осіб. У Австралії він вивчав оптометрію і працює як оптометрист. Натомість Богданна Ольга Тарнавська була „американкою" аж до 1964 року, коли доля і призначення покликали її в Австралію, де вона одружилася і відтоді переїхала напостійно до Австралії. З фаху вона компюторський програмувач і працює в Мельбурні у цій ділянці вже 15 років.

Тепер для обох прийшла пора подорожувати. І тут слід згадати про переваги праці в Австралії порівняно з іншими країнами нашого поселення: в Австралії якщо хтось пропрацює 15 років, він дістає 13 тижнів платної відпустки. Тож як тоді не відчалити в кругосвітню подорож, коли до того сам оптометрист Богдан Тарнавський, який працював значно довше за свою дружину, бо він в Австралії з 1948 року, має оплачену відпустку аж 32 тижні.

Тому панство Тарнавські перебудуть тут до кінця червня ц.р. та мають на думці відвідати ще Канаду, де є їхня родина, а також Мехіко, країни Центральної Америки й Аляску. Ця тримісячна поїздка має сполучити приємне з корисним, бо наші пластуни-сеніори хочуть і побачити світ і відвідати українські громади, які спіткаються їм по дорозі, особливо ж пластові осередки, та познайомитися докладно з кооперативним життям заморських українців. Досвід у обох цих життєво важливих ділянках пригодиться пізніше і в праці на їхньому власному терені в Мельбурні. Їх там, українців, яких п'ять тисяч. Мають вони багато організацій, що всі їх об'єднує СУОА — Союз Українських Організацій Австралії. В самому Мельбурні виходить дві українські газети „Церква і Життя" й „Українець в Австралії". У Сіднеї виходить ще часопис „Українська Вільна Думка". Найактивніше наш люд гуртується навколо своїх Церков і найважливішим починам австралійських Владика Іван Прашко дає свій протекторат, як це і є з кооперативами-самопоміччю.

Громадська атмосфера, кажуть гості з Австралії, там надзвичайно здорова: справа Патріярхату — всі „за" і ніхто не „проти". Справа календаря — всі за старою традицією. Справа дисидентів — великим щастям для українських австралійців був приїзд до них і Леоніда Плюща і Надії Світличної. Будуть так само радо вітати і всіх інших українських правозахисників і нескорених, чи то будуть панство Караванські, генерал Григоренко з дружиною чи Валентин Мороз, чи хто інший.

Тому, що наші пластові сеніори Тарнавські найближче до серця мають Пласт, то розповідають, що в Австралії є понад 700 пластунів. Пластові осередки є в Мельбурні, Сіднеї, Аделаїді, Брізбені й Канберрі. Крайові з'їзди відбуваються що чотири роки. Наприклад, наступна Крайова пластова зустріч буде на переломі року 1981 і 1982, а це тому, що там літо на Різдво і тоді якраз відбуваються і табори, зустрічі та злети.

Вже тепер запрошують американців до Австралії панство Тарнавські, при цьому Богданна Ольга Тарнавська попереджає з гумором, що кенґуру не плигають по вулицях, ані інші сумчаті звірята не звисають з дерев, тож, щоб не було „розчарованих". Вона жартує, бо сама, маючи перед собою перспективу виїзду на постійно в Австралію спочатку до нареченого, а потім з метою одруження, не одне передумала з того, що її там зустріне.

Обоє вони вдоволені Австралією і не бояться „близькости" Афганістану. Зрештою, обоє пишаються тим, що австралійський уряд перший висловив осторогу для вільного світу з того совєтського загарбництва. Вони також уважають, що Австралія підтримає президента Картера в бойкоті Олімпіяди в Москві. Також українська громада в Австралії не так „боїться" Афганістану, як турбує її нерішучість Америки щодо совєтської агресії, і від того неспокій. Вони дуже б хотіли бачити Америку більш рішучою...

В Австралії можна спокійно і добре жити. Українці здобули собі там пошану й приязнь. Зовсім було інакше спочатку. Автохтони — переважно англійці, були дещо насторожені, але українці своєю роботящістю, відданістю рідній Церкві, яка всіх міцно гуртує, відсутністю кримінальних тенденцій, порядністю, чесністю й ідейністю заслужили собі на пошану місцевого населення. Розповідаючи про загальні справи українців у Австралії, обоє Тарнавські кажуть, що ми мусимо пам'ятати про цілковиту відмінність австралійського життя в усіх аспектах від, наприклад, американського, бож там вони застали гомогенне суспільство,а не „вавилонську вежу" американську, це, якщо мова про саме національне середовище і подібні речі. Там відсутня расова проблема, якщо аборигенів не брати до уваги. Вони живуть майже відокремлено в північних стейтах і досі живуть спокійно. Серед чужинецьких груп тепер там багато нових емігрантів з Італії і Греції, переважно заробітчанська еміграція, і опінію собі позитивну ще не здобула.

Якщо ж мова про внутрішньоукраїнські проблеми то є вони і в Австралії. Це в першу чергу відчужування до деякої міри молодих поколінь від батьків і дідів. Це мовне питання: все більше і більше дітей не володіють українською мовою або володіють нею слабо. Це втеча від організованого життя в привату та подібні справи. Про майбутнє українських поселень турбуються лідери українського організованого життя в Австралії, як і скрізь по світі, і ось і на КУПО все це буде обговорюватися, звичайно в першу чергу під кутом інтересів пластової молоді, що,як і молодь СУМ'у, є ідейна і не так загрожена асиміляцією, як решта молодих українців.

Перед обома Тарнавськими ще три місяці американських вакацій, ще багато подорожування й нагоди бачити і „відкривати" нові землі. Вже вони відвідали в Ню Йорку всю „українияну", що її можна було оглянути: Музей СУА, Пластову домівку, УНДім, Ґалерію ОМУА, і все інше, а скрізь їх чекає в подорожі подібне.

Потім знову додому і до праці. Але вже тепер, хоч обом ще далеко до емеритури, кажуть, що один і далі громадсько працюватиме на кооперативній і пластовій ниві, друга — віддасть всю себе теперішньому її „гоббі"—українському мистецтву в усіх його виявах, збереженню української культури серед молоді, бо цим тільки молодь ще і можна втримати при собі.

Богдан і Богданна Тарнавські знають своє призначення в житті і в українській громаді, і якщо вони зуміють передати свою відданість загальному добру тій пластовій молоді, якою вони керують в Австралії, то за майбутнє нашого поселення там не повинні багато ми журитися.

СССР — ЦЕ НАЙЯСКРАВІШИЙ...

(Закінчення зі стор. 1)

людини, яка в міру своїх сил намагалася бути корисною своєму народові, але затаврована врешті в наслідок того, як кримінальний злочинець?

У нашому листі ми хочемо познайомити Вас з одним з таких людей.

Як відомо, після підписання Прикінцевого Акту Гельсінкської наради на Україні була створена Група сприяння виконанню Гельсінкських угод. У її склад увійшов Олекса Тихий, підписавши низку документів Групи, що висвітлювали факти порушень на Україні і вимагали негайного їхнього усунення. У лютому Олексу Тихого арештовано й засуджено на страхітливий термін покарання 15 років. За що? За те, що наважився взяти участь у Групі. Адже право перевіряти виконання чи сприяти виконанню будь-яких угод ще в 1917 році узурпувала комуністична партія і ніхто з простих смертних не сміє зазіхати на її „завоювання". На сьогоднішній день з 10 членів Української групи 7 чл. засуджено за звинуванням „антирадянська агітація". Чи не трагічно? Без сумніву. А надто ж, коли взяти до уваги той факт, що, виступаючи на міжнародній арені, Радянський Союз таврує „фашизм", „колоніялізм", „апартеїд", являючи собою в той самісінький час найяскравіший зразок і колоніялізму, і фашизму, і соціяльного апартеїду. Керівники СРСР, придушуючи найжорстокішим способом усякий суспільний рух і здійснюючи на практиці геноцид інакодумців, турбуються, як бачите, про майбутнє народів Африки, Азії й Америки. Чи ж не зворушливо? А як же, наприклад, Тихому, що попав за ґрати за спробу звернути увагу світової громадськости на колоніяльне становище України, читати просторікування „миротворця" Брежнєва, який посадив його за ґрати, про мир та соціяльний прогрес? Які почуття охоплюють його на думку, що найзапекліший ворог миру й справедливости, вбравшись у тогу миротворця й праведника, знаходить доступ до світової громадськости й прихильно нею сприймається? Громадськість читає літературні опуси цього монстра й захоплена ними. Як можна бути такими короткозорими і довірливими, такими невибагливими до своїх симпатій? Невже ж досягнення сумнівних успіхів у виробничій діяльності дає право йій людині чинити злочини проти людяности? А саме: здійснювати геноцид проти інакшедумців, уводити в оману громадськість світу з тим, щоб врешті-решт знищити права й свободи Західнього світу. Невже Захід дасть себе увести в оману апостолам геноциду? Невже освічені верстви Західнього світу чекає геноцид, подібний до того, що відбувся у Кампучії, у В'єтнамі, а ще раніше в цілому СРСР? Такі питання не давали спокою Олексі Тихому і спричинили тяжке захворювання, коли він, безневинно засуджений на 15 років позбавлення волі, попав у табір — тюрму Сосновка, де йому ще належить провести 9 років свого життя, шліфуючи шкло у цеху без будь-якої вентиляції. Це шліфування є для в'язнів обов'язково — примусовим і табірна адміністрація вигадує різні причини, щоб познущатись над засудженими. Це й принизливий обов'язок носити „бірку" на одязі, численні труси, під час яких відбирають всю „писанину" — листи, щоденники, записки і все таке інше, і вилучення „зайвих" речей у найхолоднішу пору року, вилучення „зайвих" книг і пов'язана з цим система покарань: позбавлення побачень із рідними, позбавлення користування крамничкою, позбавлення посилки, „видворення" в карцер тощо.

Начальник цього табору майор Некрасов вишукав зручний випадок для нанесення удару по „ворогові" — Тихому. Він вимучував його обшуками, позбавляв крамнички, побачення, посилок. Тихий жив у атмосфері постійного цькування.

В 1978 році Олекса Тихий двічі голодував, — разом коло трьох (!) місяців. 2-го березня 1979 року після чергових переслідувань Тихий оголосив голодівку, вимагаючи припинити переслідування з боку майора-карателя. 4 березня його ізольовано в карцерній одиночці, хоча за правилами його слід помістити в санізолятор. 5 березня Тихого викликає майор-каратель, але Тихий відмовляється іти. Того самого дня його (у стані голодівки!) переводять до карцеру (за образу начальника!). Його залишають в літній білизні, у бавовняному френчі, штанях, капцях і шкарпетках — така форма утримання в карцері, згідно „гуманних" законів розвинутого соціялізму. Березень 1979 року був напрочуд холодним — надворі була справжня зима. А тут ще, як на злість, в нього розболівся шлунок (раніше, у 1977 році, Тихий відмовився від медичної допомоги тюремних лікарів через те, що, звертаючись до них із скаргами на біль шлунку, він дістав у відповідь звинувачення в симулянстві. „В нього нічого не болить, він цілковито здоровий". Тихий, висловлюючи свій протест проти такого „лікування", відмовився від медичної допомоги, гарантованої йому Конституцією і перетвореної на практиці в знущання. Подальші події довели це. Тихий і в карцері не припиняє голодівки, — знесилений, він лежить на підлозі (тапчан видається в карцері лише на ніч). Завідувачка медичним пунктом Денісова санкціонувала утримання в'язня в стані голодівки в карцері — тобто санкціонувала знущання над хворою людиною. 10-12 березня Тихому погіршало. У нього пішла горлом кров. Він заявив про це черговому, але лікар не з'явився. На другий день прийшла Денісова і заявила, що нічого страшного нема. Кров, яку показав Тихий, вона назвала „якоюсь чорною рідиною". Тихого повернули до карцера, де він перебував до 18 березня (16 день голодівки!). Ніхто його не годував. 18 березня Тихому погіршало: живіт вздувся, як барабан, пульсу майже не чути. Сили полишили Тихого й він попросив лікаря. Але йому відповіли, що лікар прийде лише в тому випадку, якщо він зніме голодівку. Тихий зняв голодівку (подав заяву!) проте їсти не зміг, організм не приймав. Він і заяву написати не зміг — за нього написав інший засуджений. Прийшов лікар і, побачивши стан Тихого — здутий живіт, похододілі кінцівки й пониження тиску, вирішує відправити його до лікарні на операцію з діягнозом: кишкова непрохідність. Коли Тихому зробили операцію, виявилось, що в нього рак і далеко не початкова стадія. Тепер адміністрація лікарні, зробивши Тихому дві операції, поспішає підготувати документи для звільнення його за станом здоров'я — „актувати". Адміністрація поспішає випустити хворого на волю, щоб зняти з себе відповідальність за його здоров'я.

Ми не знаємо, чим скінчиться хвороба Тихого, але те, що ми знаємо, дає нам право робити деякі висновки.

Турбота про благо народу і, насамперед, про його здоров'я, про що так багато говорить радянська саморекляма, насправді є фікцією. Бо найперше благо народу — це свобода переконань, право мати і безборонно висловлювати свої погляди. Без нього блага всі інші є фікцією, бо людина, яка має свої думки, а поготів людина, що не має прави мати свою думку, перестає бути людиною у повному розумінні цього слова, вона перетворюється на робочу істоту, подібно до худоби: її годує, про неї турбується її господар, але своїх переконань вона не має і не повинна мати.

Тихий та його друзі опинилися за ґратами за те, що мали свої переконання і висловлювали їх у своїх документах. Це трагедія не лише Тихого та його колеґ, це трагедія цілого народу. Цілому українському народові поданий повчальний урок, чого не вільно робити у цій країні „справжньої" свободи й демократії: ніяких груп!, ніяких перевірок!, ніякої суспільної діяльности! Якщо ти не згідний з керівниками СРСР, то тебе нищитимуть будь-яким способом. Тепер не можна розстрілювати тисячами, як це робилось раніше. Зате можна засуджувати й відправляти в „установи" на розправу карателям, які доведуть тебе до смерти. Та система знущань, що лежить в основі радянського ув'язнення, довела Тихого до ракової пухлини, була сприятливим ґрунтом для розвитку хвороби. Те, що Льонька Брежнєв уважає благом і прогресом, обернулося для Тихого трагедією.

А хвалена безплатна медична допомога в СРСР у випадку з Тихим викрила себе до кінця. Медпрацівники в СРСР, ставши складовою частиною адміністративного апарату, надають допомогу в залежності з симпатіями чи антипатіями цього апарату. Медичну допомогу у повному обсягу надають партійно-адміністративній еліті, а також тим, хто її підтримує, і чужоземним туристам, щоб міт про безплатну медичну допомогу в СРСР опанував свідомістю громадян Західнього світу. Для вищезгаданої еліти радянського суспільства створена сітка привілейованих „обкомівських" лікарень і поліклінік, де зібрані найкращі медичні сили, недосяжні для радянського плебсу. У поліклініках та лікарнях, де лікується радянський плебес, обслуговування сягає надзвичайно низького рівня, не вище за той, на якому обслуговували Тихого у карцері.

Доля Тихого — це яскрава ілюстрація до тих демагогічних байок, розповсюджуваних в країнах Заходу радянською пропаґандою про справжню свободу й безплатне лікування в СРСР.

І ще одна деталь. 23 травня до Тихого, якого вже „актували", прийшов тюремний вихователь і запропонував йому визнати себе винним, чого він не зробив на суді. „Бо, — сказав вихователь, — у вас погана табірна характеристика і це може відбитись на ухвалі уряду (!) про звільнення вас за станом здоров'я". Інакшими словами й тут, використовуючи небезпечну для життя хворобу, владоможна кліка шантажує свою жертву з метою добитися визнання вини. Як тут не згадати слова Леніна, що в „новому суспільстві" поняття ДОБРА й ЗЛА набувають нового змісту! Тихий відхилив цю блюзнірську пропозицію.

Ми звертаємося до читачів брехливих радянських видань з проханням звернутися до цих видань з пропозицією прокоментувати біографію Тихого. Адже ось уже більше двох років західня преса повідомляє про знущання над Тихим. Чому ж радянська преса зберігає гробову мовчанку на цю тему?

Чому не викриває „диверсійну" діяльність Тихого, долучуючи до цього його „диверсійну" хворобу?

Нам здається, якщо читачі радянських пропаґандивних видань не загіпнотизовані цією пропаґандою настільки, що вже не прагнуть розвіяти створений у їхній уяві міт, а навпаки, хочуть вияснити істину і взнати правду про СРСР, їх зацікавлять викладені факти про те, як насправді виглядає країна „реального" соціялізму.

В Сандієґо помер сл. п. Володимир Баляс — маляр і графік

Сандієґо, Каліфорнія. — З Каліфорнії інформують, що там у місцевому шпиталі помер у п'ятницю, 16-го квітня 1980 р. св. п. Володимир Баляс, маляр і графік. Покійний народився у 1906 році, студіював в Академії Мистецтв у Варшаві, 1939-1944 рр. викладав у Мистецько Промисловому Інституті у Львові, брав участь у мистецьких виставках у Львові, Варшаві, Софії, Києві, Римі й інших містах; жив довший час у Канаді.

Тлінні останки Покійного після Панахиди в Каліфорнії будуть перевезені до Бразилії, де в Куритибі живе його дружина, і будуть поховані на місцевому українському цвинтарі.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ЯРОСЛАВА БАРНИЧ, членка УНС Відд. 240 ім. Е. Коновальця в Клівленді, померла 29 березня 1980 р. Нар. 1900 р. у Львові; членкою УНС стала у 1953 р. Залишила у смутку дві доньки: Лідію й Ірину з родинами, брата Теофіля в Україні та близьку і дальшу родину в Америці. Похорон відбувся 2 квітня 1980 р. на цвинтарі свв. Петра і Павла в Пармі.

Вічна Їй Пам'ять!
М. Кігічак, секр.

КАРОЛИНА А. ТИРО, членка УНС Відд. 276 св. Миколая в Ембрідж, Па., померла 30 березня 1980 р. на 85-му р. життя. Нар. 1896 р. Вовча Дільна, Україна; членкою УНС стала 1940 р. Залишила у смутку три доньки: Анну, Марію і Катерину, 8 внуків і 10 правнуків. Похорон відбувся 2 квітня 1980 р. на цвинтарі свв. Петра і Павла в Ембрідж., Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Степан А. Іваницький, секр.

ALBERT T. CONTRAEL, member of UNA, Branch 63 Soc. Sich in Ford City, Pa., died on March 17 1980 at the age of 64. Born in Ford City; became a member of the UNA in 1960. Survived by Paulette, Gen Chris Amy Kinna. Funeral was in Lawn Haven cemetery, Kittawning, Pa.

Вічна Йому Пам'ять!
Michael Turko, sec.